

TARNYBINĖS KOMANDIRUOTĖS UŽSIENIO VALSTYBĖJE ATASKAITA

2016 m. rugsėjo 30 d.
Alytus

Ataskaitą pateikė: (vardas, pavardė, pareigos)
VPS administratorė – Brigita Montvilaitė

Tarnybinės komandiruotės pagrindas: (įsakymo numeris ir data)
2016 m. rugsėjo 15 d. įsakymas Nr. D-27 **dėl dalyvavimo tarptautiniame bendradarbiavimo LEADER seminare „Jaunimo dalyvavimas kaip kaimo plėtros instrumentas“ Vokietijoje, Trebnitz miestelis.**

Tarnybinės komandiruotės laikas ir vieta:
Rugsėjo 19-23 dienos. Vokietija, Trebnitz miestelis.

Tarnybinės komandiruotės tikslas:

- Vizitas Vokietijoje, Brandenburgo žemėje. Vizito tikslas – plėtoti vokiečių ir lietuvių bendradarbiavimą, įtraukiant jaunimą į plėtros procesus kaimo vietovėse. Dvišalį susitikimą organizavo Vokietijos Brandenburgo žemės Švietimo, Jaunimo ir sporto ministerija, Schloss Trebnitz jaunimo švietimo centras ir Marko ežerų vietos veiklos grupė (LAG Märkische Seen) kartu su Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centru.
- Dalykiniai susitikimai – projektų lankymas, vietos veiklos grupių atstovų prezentacijos, diskusijos, tarptautinių ryšių užmezgimas.

Tarnybinės komandiruotės metu įvykę susitikimai:

1 diena – skrydis lėktuvu Vilnius – Berlynas. Pervežimas iš oro uosto į Trebnitz miestelį, nakvynės vietą.

2 - 3 dienos – konferencija Trebnitz miestelyje, Trebnitz rūmuose ir projektų lankymas. Konferencijos metu Lietuvos ir Vokietijos konferencijos dalyviai ir atstovai pristatė savo VVG teritorijos jaunimo situaciją ir problematiką rajone. Pateikė prezentacijas apie įgyvendintus projektus, veiklą ir rezultatus. Vokietijoje kaip ir Lietuvoje, regionai susiduria su jaunimo migracijos problemomis, kada jaunos žmonės po studijų suvilioja gyvenimas mieste. Kaimai tuštėja, o miestuose jaunimui tenka stipriai konkuruoti. Kaip suvaldyti šį procesą buvo kalbama Trebnitz (Vokietija) organizuotoje tarptautinėje konferencijoje. Vyko diskusija ir patirties pasidalijimas apie tai, ką būtų galima pakeisti, sukurti ar įgyvendinti kartu su jaunimu.

Pagal Marko ežerų VVG atstovės Grit Körmer pristatymą, Vokietijos VVG darbo specifika šiek tiek skiriasi nuo Lietuvos, tačiau bendri principai lieka tokie patys. Pvz., šalys skirtingai žiūri ir į investicijas. Vokiečiams labiau patinka investiciniai projektai ir visai nefinansuoja vadinamųjų „minkštųjų“ veiklų. Kaip ir Lietuvoje, vokiečiai veikslo su jaunimu kelia prioritetus, tačiau realiai jie matomi ne skaičiuojant projekto surinktus balus, bet per finansavimo sumas. Parama skiriama didesnė tiems projektams, kurie įtraukia jaunimą ir vaikus tiesiogiai, tai yra jie patys dalyvauja projekto rengime. Kai jaunimas nėra įtraukiamas – parama suteikiama mažesnė.

Svarbu atrasti metodų, kaip sužadinti jaunimą – tam Vokietijoje skiriama nemažai lėšų mokytojams, mentoriams, kurie atrastų ryšį su jaunimu, išgristų jų poreikius, pakeltų jų motyvacijos lygi. Konsultantai, dirbantys su jaunimu Vokietijoje, įsitikinę, kad jaunimo migraciją iš kaimo galima suvaldyti tik atitinkamai parinkus **prierašumo** prie gimtosios vietovės **principus**. Brandenburge konsultantai pagal kiekvienos organizacijos individualius poreikius rengia specialistus – **įtraukties procesų moderatorius**. Iš esmės, jaunam žmogui parodoma, kad gyvenimas mažame miestelyje, jo žinomoje aplinkoje yra labai patogus ir dažnai net pranašesnis nei

didmiestyje, kur nieko nepažįsti, neretai jautiesi vienas ir lieki nepastebėtas. Taip sukuriami jaunimui svarbūs prierašumo principai.

Vykdyto projekto „Pasilik čia“ tikslas buvo jaunimui parodyti, kad yra labai daug galimybių ir arti jų: kad sukurti savo verslą arti namų yra paprasčiau, nei mieste, nes čia tu visus pažįsti. Čia turi net pirmuosius klientus – jie tavo pažįstami. Įsidarbinti taip pat paprasčiau pas pažįstamus, negu siuntinėti savo CV ir tikėtis pakvietimo dirbti.

Projekte daug dėmesio skirta supažindinti žmones su sėkmingais pavyzdžiais – įžymiais žmonėmis, verslininkais, kurie veikia jų vietovėje – greta jų kaimo.

Trebnitz - mažas miestelis su dideliu jaunimo ir kultūros centru:

Trebnitz yra miestelis, turintis lygiai 430 gyventojų ir didelį dvarą miestelio viduryje. Dvaro kompleksą sudaro keli pastatai. Didžioji dalis pastatų renovuoti ir „įdarbinti“. Didžiajame dvaro pastate įsikūrusios Jaunimo švietimo centro ir Socialinių pedagogų draugijos. Pastate nuolat vyksta edukacinės programos, skirtos jaunimui ir socialinių pedagogų praktikai. Šalia renovuotoje kalvėje įrengti viešbučio kambariai ir konferencijų salė. Dar vienas pastatas priklauso medikų draugijai, jis remontuojamas „Leader“ programos lėšomis. Taip pat pasinaudojus parama pagal šią programą įrengta ir automobilių stovėjimo aikštelė.

Vizito metu dvare integracinėse-educacinėse veiklose dalyvavo pabėgėlių vaikai kartu su vietos vokiečių jaunimu. Dažniausiai edukacija vyksta pasitelkiant įvairias menines priemones: muziką, teatrą, dailę ir pan. Jaunimas gali nevaržyti savo fantazijos kūryboje. Dvaro palėpėje įrengta salė su scena ir apšvietimu, kur nuolat vyksta koncertai, spektakliai. Pati dvaro aplinka nuolat įkvepia kurti – kieme ir viduje gausu meno kūrinių: skulptūrų, fotografijų, paveikslų. Čia netgi įkurtas garsaus XX a. vokiečių menininko Gustav Seitz meno muziejus su jo skulptūromis bei eksponuojamais eskizais.

Pasak šio dvišalio susitikimo pagrindinio organizatoriaus, **Jaunimo švietimo centro direktoriaus Dariaus Müller**, stengiamasi šią vietą atgaivinti iš įvairiausių programų ir fondų. „Svarbu, kad pastatai nestovėtų tušti ir niekam nereikalingi“, – apie vykdomas veiklas įvairoves pasakoja D. Müller. Miestelyje veikia vietos produktų parduotuvėlė, kurioje pamainomis dirba miesto senjorės, o jaunimas šalia įkūrė kavinę. Kavinė atvira visiems miestelio gyventojams. Čia noriai laiką leidžia ir garbaus amžiaus močiutės, kurios prie kavos mezga, neria bei siuvinėja. Užsuka ir jaunimas. Kavinė padalinta į kelias atskiras zonas, tad esant būtinybei patalpas galima padalinti į dvi atskiras erdves.

3 - 4 diena – trečios dienos antroje pusėje ir ketvirtą viešnagės dieną vyko projektų lankymas ir trumpi diskusiniai vizitai lankytinų projektų vietovėse.

Europaschule - mokykla skatinanti verslumą:

Storkow apylinkėse veikianti mokykla nevengia dalyvauti įvairiuose projektuose. Joje mokosi per 800 mokinių nuo ryto iki vėlyvos popietės. Čia mokosi patys mažiausi – pradinukai, taip pat ir 5-9 klasių mokiniai ir gimnazistai. Aukštesnių klasių mokiniai yra profilijuojami: geriau besimokantys ruošiami universitetams, prasčiau mokslus krentantiems siūlomi įvairūs amatai. Moksleiviams sudarytos sąlygos išbandyti ir atrasti save amatuose – viena diena per savaitę skiriama praktikai. Vieni ją praleidžia dirbdami įvairiose pasirinktose įmonėse, kiti gali praktiką atlikti čia pat mokykloje – mokinių valgykloje (čia jie patys gamina ir tiekia maistą) arba dirbtuvėse.

Vienas projektas, finansuotas iš „Leader“ programos, mokyklą išgarsino visoje Brandenburgo žemėje. Mokytojai kartu su vaikais sugalvojo ir mokyklos dirbtuvėse sukonstravo elektrinių dviračių įkrovimo stotelę. Pirmoji tokia stotelė buvo pastatyta prie bažnyčios klebono prašymu ir susilaukė puikių atsiliepimų. Daugeliui ji pasirodė ne tik išvaizdi, bet ir funkcionali, – galima naudoti kaip informacinį stendą. Mokyklos dirbtuvėse prasidėjo intensyvus darbas. Šiuo metu projektas mėgaujasi itin didele sėkme. Šios stotelės išplito po visą regioną: sudaryti įvairūs turistiniai maršrutai, kurie įtraukti į visus žemėlapius. Be to, ir pati Marko ežerų vietos veiklos grupė (LAG Märkische Seen) nuolat skatina projekto plėtrą, – kiekvienas projektas, pretenduojantis į finansavimą per VVG, gali gauti papildomai prioritetinių balų, jeigu įsipareigoja pas save

pasistatyti tokią dviračių įkrovimo stotelę. Tokiu būdu projektas jau seniai peraugo Storkow apylinkių ribas.

Modernus senoviškas dvaras:

Burg Storkow, – tai dar vienas objektas, sulaukęs „Leader“ programos dėmesio. Iš griuvusių atstatytas dvaro pastatas, šiandien tarnauja vietos bendruomenės poreikiams. Pats pastatas iš išorės atstatytas griežtai pagal architektūros paveldui keliamus reikalavimus, tačiau vidus įrengtas moderniai. Kieme pastatyta stacionari scena įvairiems kultūriniais renginiams, koncertams ar šiaip miestelio suėjimams. Dvaro viduje įsikūręs informacinis turizmo centras su įvairiausių suvenyrų prekyviute. Bendroji erdvė, – salė skirta įvairioms meno parodoms ar konferencijoms rengti. Čia taip pat veikia ir nedidelis muziejus, kuriame saugoma visa šio dvaro istorija. Beje, reikia pabrėžti, kad ji saugoma ne „po raktu“, o kiekvienas lankytojas gali ne tik pasivaikščioti po eksponuojamas dvaro erdves, apstatytas kaip prieš 800 metų, bet ir prisėsti ant renesanso laikus menančių minkštasuolių.

Airijos (Irlandia) atrakcionų parkas:

„Irlandia“ – pavadintas atrakcionų parkas, kurį kaimo (tokiu pat pavadinimu) pašonėje įkūrė vietos entuziastai. Vaikų pramogoms skirtas 10 ha plotas su įvairiausiais atrakcionais. Dalį atrakcionų sugalvojo ir sukonstravo patys vietiniai gyventojai, kita dalis – sudėtingesnių (jų saugumo standartai labai aukšti) – finansuoti „Leader“ programos lėšomis.

Parkas suskirstytas keliomis zonomis. Vienoje jų įkurtas vandens parkas – čia sustatyti atrakcionai, kurie paprastai būna vandens parkuose tik pritaikyti tvirtam žemės paviršiui. Vaikai su tėvais gali laistytis iš vandens šautuvų, bandyti perbėgti vandens kliūčių ruožus, svaidytis iš vandens pripildytų balionų ir išlikti sausi. „Bet parodykite vaiką, kuris norėtų likti sausas, – juokiasi po atrakcionų parką vedžiuojantis vienas iš parko sumanytojų ir prižiūrėtojų Matthias Beier. – Nors įspėjame, kad vanduo yra tiesiai iš gręžinio, tad jo temperatūra siekia vos 10 laipsnių šilumos“.

Parkas nesiskundžia lankytoju stoka. Lankytojus vilioja ne tik originalūs atrakcionai, bet ir 3 kartus mažesnė parko lankymo kaina. Čia šeimos su vaikais išsiruošia visai popietei, kartais laikas neprailgsta net per visą dieną, nes užsiėmimo turi ne tik mažieji, bet ir jų tėvai.

Klestintis darželis mažo kaimelio pažiba:

Bendruomenės vaikų darželis, – tai dar vienas puikus pavyzdys, kada „Leader“ programos finansuojami projektai klesti ir ypač reikalingi visai vietos bendruomenei. Darželis įkurtas kaime buvusiam privačiame name, šiuo metu nuosavybės teisė priklauso *vietos bendruomenei*. Patalpos naudojamos ir darželio, ir pačios bendruomenės administracijos reikmėms. „Visi sutelpame ir patalpomis dalijamės draugiškai, – sako miestelio seniūnas Holger Ackermann, rodydamas sieninę spintą, kurioje yra kiekvienai organizacijai skirta lentyna ir gražiai iš spintos išstumiamas stalas su kompiuterine darbo vieta. „Mes visi baigę darbą privalome susitvarkyti, todėl problemų niekam nekyla“.

Iš pradžių darželį nuolat lankė vos 20 vaikų. Vėliau vaikų skaičius pastebimai ėmė augti, nes apie šį darželį apylinkėje ėmė sklisti puikūs atsiliepimai. Dabar čia yra per 60 vaikų nuo pačių mažiausiųjų (dar visai kūdikių) vos pradėjusių vaikščioti iki vyresnių 6 m. darželinukų. Jiems visiems pagal jų poreikius sudarytos sąlygos 2 aukštų name: pirmame – mažieji, antrame – vyresni. Į šį darželį tėvai vaikus veža net iš gretimų kaimų. Šiuo metu darželio patalpos plečiamos, įrenginėjama salė. „Leader“ lėšomis supirkta dalis darželio inventoriaus.

Vandens apsuptyje – turizmo verslas:

Paskanauti šviežios žuvies patiekalų, pažvejoti pasimaudyti ar kitaip pasimėgauti vandens pramogomis turistus kviečia **Turizmo asociacija**, savo veiklą skambiai pavadinusi „**Ežerų ir upių šalimi**“ („**Seenland-OderSpree**“). „Esame labai palankioje turistams terpėje – apsupti ežerų, tad nusprendėme visą duotą gamtos grožį išnaudoti, – pasakoja apie savo veiklą asociacijos vadovė Ellen Russig. – svarbu klientams (turistams) kažką duoti į rankas, todėl stengiamės ne tik naudotis įvairiomis šiuolaikinėmis medijos priemonėmis, tokiomis kaip interneto svetainės, socialiniai tinklai, youtube ir kiti kanalai, bet ir spausdinti gražius katalogus su žemėlapiiais ir pan.“

Asociacija sujungė visas vietas teikiamas paslaugas į bendrą tinklą – sudaromi įvairūs maršrutai sausuma (ir tų pačių elektrinių dviračių su galimybe pasikrauti) ir vandeniui bei siūlomos pramogos, bei maitinimo paslaugos. Paramos lėšos naudojamos investicijoms susijusioms, su vandens pramogomis (žvejyba, plaukimas, baidarės, buriavimas ir kt.) padengti.

Vizito metu aplankytas vienas toks objektas – vandens gyvūnų muziejus-paroda, kuriame moderniai eksponuojami vandens paukščiai ir kiti vietos vandenų gyventojai. Juos galima pamatyti gyvai, demonstruojamoje vaizdo medžiagoje, pačiupinėti ir išgirsti. Paroda nemokama ir atvira visiems lankytojams, įrengta „Leader“ programos lėšomis.

5 diena - pervežimas iš Trebnitz miestelio į Berlyno oro uostą, skrydis Berlynas – Vilnius.

Papildoma informacija (iš kokių lėšų finansuojama komandiruotė, bendra jos kaina)

Komandiruotė finansuojama pagal 2016 m. rugpjūčio 17 d., sutarties Nr. 42VS-KA-15-1-06810, išlaidų kategoriją: kai yra tiesiogiai susiję su KPP priemone „LEADER“ įgyvendinimu arba KPP priemone „LEADER“ ir ŽVP priemone „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimu. Vieno dalyvio kaina – 530,00 Eur.

(parašas)